

Text: Kent Moorhead

Foto: Dana Ross, Kent Moorhead & Drew Levi

De brinner för ljus

Produktionsdesigner Agustín Marín, till vänster.
Han skapade det som "en plats där fantasi och
realitet möts i en värld av ljus". Till höger är
hans färgkåpa, som han använder för att

Mats Holmgren vid sin gradingmaskin, Nucoda. Hans studio har en fantastisk utsikt över Stockholms vatten. Men det ser han ofta inte. Gardinerna stänger ute ljus och utsikt.

Monitor har talat med två toppnamn inom film som brinner för färg och ljus. Båda har lång erfarenhet, båda har arbetat med storfiler och båda har vunnit priser. En svensk colorist och en amerikansk DoP som tvärsöver Atlanten har förvånande liknande syn på mycket.

Mats Holmgren, coloristen som tog priset

Mats Holmgren har arbetat med hundratals svenska och utländska filmer. Nu fick han en Guldbagge för sin insats, den första som någonsin gått till en colorist. Vi gratulerar förstås.

– Tack, det var verkligen roligt. Oväntat, men verkligen roligt att det gick till något som inte har något årligt pris, utan är ett nytt område.

Och så såg juryn det också: "många av de kreativa insatserna i teamet bakom en film är ganska anonyma och helt säkert okända för publiken. Med dagens digitala efterbearbetning har funktionen som colorist blivit allt viktigare. Då filmerna görs i många olika format gäller det att hålla den filmiska visionen intakt genom processen mot den perfekta finishen".

Mats Holmgren har arbetat med filmer som *Gentlemen*, *Lasermannen* och *Hundraåringen som klev ut genom fönstret och försvann*.

Och han säger en sak med tydlighet: ingen

vill se en film som inte är färggraderad. Ändå är det som juryn säger, att vara colorist är ett ganska anonymt arbete, i alla fall vad gäller allmänheten. I branschen är det en annan sak, där uppskattas yrkesskicklighet. Som juryn säger om honom: "han rattar sin gradingmaskin som en Stradivarius, vissa kallar honom ett geni".

Han säger att han inte vet hur andra colorister gör, Mats Holmgren har sitt sätt att arbeta. Han gör som en klippare gör, säger han.

– En klippare klipper först grovt och sedan mer och mer exakt. Så gör jag också, jag börjar med att placera ut bitarna och skissar mig fram och går igenom steg för steg. Det är ingen idé att försöka få till en perfekt förstabilid, det händer så mycket på vägen. Så kan man göra i en reklamfilm, men jag arbetar ju mest med långa produktioner som långfilmer och dokumentärer.

Mats Holmgren har också arbetat med ut-

ländska filmer, som *Good Kill*, *Her*, och *Tinker Taylor Soldier Spy*. Men skillnaden är mindre än man tror.

– Det är egentligen precis samma sak säger han. Samma grundtanke. Det handlar om att fotografen och regissören ska vara nöjda, att vi når deras vision med sin film.

Skillnaden kan vara tiden man får på sig. Svenska filmer brukar handla om fem till tio dagar och ibland vill han gärna ha lite mer. *Good Kill* tog mellan 12 och 14 dagar tror han sig minnas, *Tinker Taylor Soldier Spy* fick ungefär 10 dagar och *Her* lite mer, kanske 15 till 20 dagar.

– Men då klippte de samtidigt. Filmen var mycket längre då jag började jobba med den. Jag kan tänka mig att det finns filmer med stor budget där de jobbar ännu fler dagar.

En fråga som alltid kommer upp när det gäller färggradering är hur mycket som ska göras i kameran och hur mycket som ska lämnas till



Steven Fierberg på inspelning. Han berättar för Monitors läsare hur han arbetar tillsammans med coloristen, i en bubbla.

coloristen och färggraderingen. Mats Holmgren tycker att allt helst ska göras på plats, det blir mer naturligt då.

– Jag gillar de klassiska Hollywoodfilmerna från 80-talet, *Alien* och *Bladerunner*. De gjordes på plats, med analogt ljus. Det är fortfarande bäst.

Ju bättre kameraarbete, desto bättre resultat. Men även när allt gjorts rätt under inspelningen finns fortfarande mycket kvar att göra i gradingstudio, säger han.

– *Tinker Taylor Soldier Spy* var väldigt bra i allt, kostym, scenografi, foto. Och *Lasermannen* och *Låt den rätte komma in*, är andra exempel där kameraarbetet var på topp. Mitt jobb blir att förfina.

Men idag gör tid och budget att fotografen ofta inte hinner göra allt som de vill. Det kan till exempel vara för mycket allmänljus som ska arbetas ner och man får komma så långt man kan i gradingen efteråt. Men vad är då Mats Holmgrens stil? Han har ingen, säger han. Och han vill inte ha någon.

– Det går inte, då skulle jag bara rikta mig mot kunder som har samma stil som jag har. Mitt jobb är att sätta mig in i alla olika stilar och tänkande och göra det på bästa sätt. Jag kan ha en viss känsla och saker jag prioriterar i filmer, som hudtoner till exempel. Egentligen vill jag inte att filmer ska ha min look som ett egenvärde, jag vill att looken ska sitta i handlingsplanet.

Steven Fierberg, en DoP som älskar gradingstudio

Steven Fierberg har gjort det mesta inom TV och film. Han är DoP:en bakom succéer som *Entourage*, *The Affair*, och *Love and Other Drugs*.

Jag arbetade med honom 1980, första gång-

en han var DoP på en film. Det var en komedi som ironiskt nog hette just *The First Time* (alltså "första gången"). Det var en lågbudget med betoning på låg. Men han gav allt, han arbetade med filmlabbet och coloristen och hittade lösningar som fick det att se ut som om han haft en mycket högre budget. Och han har fortsatt att arbeta nära colorister.

– Coloristen arbetar tillsammans med mig för att hitta fram till looken. Vi testar innan vi filmar. Sedan arbetar vi tillsammans igen i efterbearbetningen för att förädla det färdiga resultatet.

Steven Fierberg säger att det självklart är i kameran som merparten skapas, med linser, filter och ljus.

– Jag anser inte att digitala filter överhuvudtaget liknar det man gör under filmning. Men det innebär inte att coloristens arbete är oviktigt. Tvärtom.

– Gradingstudio kan förfina speciella delar av bilden och utveckla vad vi fick till under filmningen. Det gäller särskilt att göra vissa delar av bilden mörkare, tunna ut vissa färger, generellt förfina färgerna och exponering. Allt jag gör tjänar på att man kan välja ut och manipulera speciella delar. Särskilt mjukt ljus är svårt att kontrollera, men samtidigt väldigt smickrande för skådespelare. I gradingstudio kan man ta bort det mjuka ljuset från ställen där man inte vill ha det. Både TV och independentfilm arbetar på kort tid och så här kan man filma snabbt.

– I *Entourage* hade vi också scener där skådespelaren gick från Los Angeles solsken in i ett mörkt rum, utan att vi klippte. Det kunde vi fixa i gradingstudio.

En del kameramän skapar en komplicerad look i gradingstudio med en colorist och den överförs sedan till en LUT som används i pro-

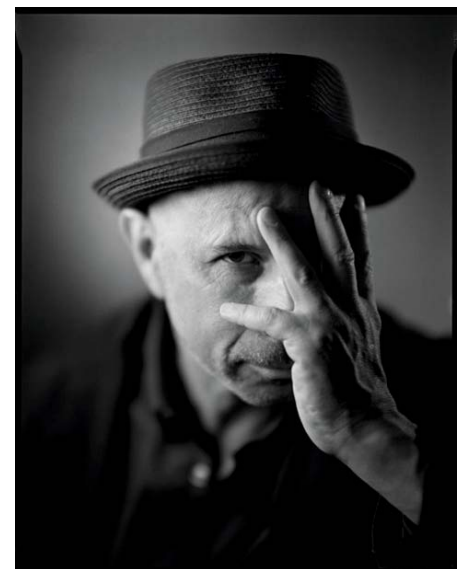
duktionsmonitorn. Det betyder att DoP:en inte ser vad kameran ser – han ser bilden som den skulle se ut bearbetad. Så arbetar inte Fierberg.

– Jag brukar vanligen använda rec709 som kommer ut ur kameran så att jag kan se vad kameran vill göra. Fierberg använder LUT, men bara när bilderna ska ses av redigerare och TV-chefer, så att de ser filmen i en form som ligger nära slutresultatet.

– Jag låter DIT (Digital Image Technician) manipulera looken under produktionen (med LUT), och coloristen gör samma i postproduktionen. Om vi talar om *Once Upon a Time* så hade den två olika utseenden, inom samma TV-show. En i nutida verklighet, som hade en deprimerande look. Den andra handlade om fantasi och om rollfigurernas tidigare liv och hade djupa färger, en mättad look. Vi skapade båda dessa, i gradingstudio under förproduktion. Sedan fick DIT komma till gradingstudio och göra en LUT som var passande i färg och look. Det innebar att vi hade en korrekt LUT att använda på produktionen. Det är enormt viktigt att DIT ska skapa den look som coloristen och jag bestämt oss för.

Steven Fierberg vet att villkoren i filmbranschen kräver effektivitet. Och grading är effektivt. Tiden i gradingstudio är mycket billigare än tiden under inspelning. Men det handlar inte bara om att spara pengar.

– Där inne är det bara jag och coloristen. Det blir en ren konstnärlig situation, borta från kaoset under inspelningen. Vi kan koncentrera oss på att skapa den mest perfekta bild som går att få. ■



Steven Fierberg, DoP poserar dramatiskt.

Men, vanligen är det han som är bakom kameran, i TV-serier som *The Affair*, *Entourage* och filmer som *Love and Other Drugs*.